Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 2. 2022, sen zn. 29 NSČR 33/2022, ECLI:CZ:NS:2022:29.NSCR.33.2022.1

Číslo: 100/2022

Právní věta:

Podle ustanovení § 31 odst. 3 insolvenčního zákona odvolá insolvenční soud insolvenčního správce z funkce jen tehdy, dospěje-li v návaznosti na důvod, pro který došlo k zániku práva vykonávat činnost insolvenčního správce, se zřetelem ke konkrétním poměrům insolvenčního správce k závěru, že zde jsou (nebo při pravidelném chodu věcí mohou být) překážky, které insolvenčnímu správci se zaniklou činností brání (nebo mohou bránit) v řádném dokončení výkonu funkce v daném insolvenčním řízení. Skutečnost, že právo vykonávat činnost insolvenčnímu správci ze zákona zaniklo, není důvodem pro jeho odvolání z funkce podle § 31 odst. 3 insolvenčního zákona bez dalšího.

Delší doba dokončení insolvenčního řízení předpokládaná v době od zániku práva vykonávat činnost insolvenčního správce sama o sobě důvodem toho, aby insolvenční správce se zaniklým oprávněním byl odvolán z funkce, není.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 23.02.2022

Spisová značka: 29 NSČR 33/2022

Číslo rozhodnutí: 100

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Insolvenční řízení (zásady), Insolvenční správce (odvolání, zproštění)

Předpisy: § 1 IZ
§ 12 zákona č. 312/2006 Sb.
§ 3 odst. 2 zákona č. 312/2006 Sb.
§ 31 IZ
§ 5 IZ

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Dotčená rozhodnutí:

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2015, sen. zn. 29 NSCR 80/2015, 29 NSCR 110/2014, uveřejněné pod číslem 47/2016 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2013, sen. zn. 29 NSCR 14/2012, uveřejněné pod číslem

76/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2016, sen. zn. 29 NSCR 24/2014, uveřejněné pod číslem 135/2018 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2014, sen. zn. 29 NSCR 107/2013, uveřejněné pod číslem 114/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2014, sp. zn. 29 Cdo 677/2011, uveřejněný pod číslem 60/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 7. 2021, sen. zn. 29 NSCR 67/2019

Nález Ústavního soudu ze dne 1. 7. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 14/10, N 133/58 SbNU 67

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání A., v. o. s., insolvenčního správce dlužnice, změnil usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 12. 2021, tak, že usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 27. října 2021 se mění tak, že A. i. C. T. se neodvolává z funkce insolvenčního správce dlužnice I. Š.

I.
Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením ze dne 27. 10. 2021, Krajský soud v Praze (dále jen „insolvenční soud“):

> [1] Odvolal A. i. C. T. (dále též jen „veřejná obchodní společnost A“) z funkce insolvenčního správce dlužnice I. Š. podle ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), „neboť odvolanému insolvenčnímu správci zaniklo právo vykonávat činnost ke dni 30. 9. 2021 z důvodu ustanovení § 12 odst. 1 písm. e/ zákona č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích“ (bod I. výroku).
>
> [2] Ustanovil novým insolvenčním správcem dlužníka Z/C/H L. v. o. s., advokátní kancelář, a to dle ustanovení § 31 odst. 5 insolvenčního zákona, „neboť došlo k odvolání předchozího insolvenčního správce a bylo proto nutno ustanovit nového, a opatřením předsedy soudu ze dne 15. října 2021 byla určena uvedená osoba“ (bod II. výroku).
>
> [3] Uložil veřejné obchodní společnosti A (podle ustanovení § 29 odst. 4 insolvenčního zákona), aby mu bez zbytečného odkladu (neučinila-li tak již dříve), nejpozději však do 30 dnů od doručení usnesení, podala zprávu o své činnosti, zejména o stavu majetku, který spravovala, a aby vyúčtovala odměnu, hotové výdaje a náklady, které jí vznikly v souvislosti se správou a udržováním majetku dlužnice (bod III. výroku).

2. Usnesení s odkazem na ustanovení § 169 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), neobsahuje odůvodnění.

3. K odvolání veřejné obchodní společnosti A Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 17. 12. 2021, potvrdil usnesení insolvenčního soudu v bodě I. výroku.

4. Odvolací soud – vycházeje z ustanovení § 12 odst. 1 písm. e/ zákona o insolvenčních správcích, z ustanovení § 31 odst. 3 insolvenčního zákona a cituje závěry obsažené v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 7. 2021, sen. zn. 29 NSČR 67/2019 [usnesení je (stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže) dostupné na webových stránkách Nejvyššího soudu] – dospěl po přezkoumání

výroku o odvolání insolvenčního správce z funkce k následujícím závěrům:

5. Závěry usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 67/2019 jsou obdobně použitelné i v této věci. Též v návaznosti na závěry obsažené v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2016, sen. zn. 29 NSČR 24/2014, uveřejněném pod číslem 135/2018 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 135/2018“), a v usneseních Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2016, sen. zn. 29 NSČR 48/2014 a sen. zn. 29 NSČR 49/2014, lze insolvenčnímu soudu vytknout, že neposuzoval, zda zánik práva vykonávat činnost insolvenčního správce podle § 12 odst. 1 písm. e/ zákona o insolvenčních správcích má (může mít) vliv na další (s odbornou péčí prováděný) výkon funkce insolvenčního správce.

6. Z oddílu A, vložky 76042, obchodního rejstříku vedeného Městským soudem v Praze a ze seznamu insolvenčních správců vedeného Ministerstvem spravedlnosti přitom plyne, že ohlášení společníci veřejné obchodní společnosti A (J. C., P. M., O. Ř., P. V., M. P., I. Ch. a D. S.) jsou jejími společníky i po 30. 9. 2021, a že veřejná obchodní společnost A nezanikla.

7. Z uvedeného lze usuzovat, že pro další činnost veřejné obchodní společnosti A jako insolvenčního správce dlužníků zůstala zachována odborná způsobilost garantovaná jejími ohlášenými společníky (bez zřetele k tomu, že o „ohlášené společníky“ technicky již nepůjde); potud je podstatné, že zde stále jsou společníci, jejichž odbornost byla pokladem pro udělení práva vykonávat činnosti insolvenčního správce.

8. Pro posouzení důvodnosti odvolání je tak určující, zda odvolání z funkce je (bylo) účelné s přihlédnutím k zásadě rychlosti a hospodárnosti insolvenčního řízení (k tomu, v jakém stadiu se insolvenční řízení nachází).

9. Z obsahu spisu, zejména ze zprávy pro oddlužení ze dne 6. 1. 2020 (B-8), z usnesení o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty ze dne 30. 1. 2020 (B-10) [v němž byl stanoven termín úhrady první splátky k 25. 3. 2020], a ze zprávy o plnění oddlužení ze dne 19. 11. 2020 (B-16), lze dovodit, že schválené oddlužení dlužnice bude (mělo by) trvat téměř 1,5 roku (§ 412a odst. 1 písm. b/ insolvenčního zákona). Za těchto okolností nelze usuzovat na to, že by odvolání insolvenčního správce (jehož oprávnění k výkonu funkce již zaniklo) bylo v rozporu s účelem insolvenčního zákona (neohrozí požadavek rychlého, hospodárného a co nejvyššího uspokojení věřitelů).

10. Odvolací soud proto neshledal odvolání důvodným a napadené usnesení v odvoláním napadeném rozsahu potvrdil podle § 219 o. s. ř. jako věcně (ve výsledku) správné.

11. Pro úplnost odvolací soud dodává, že:

> [1] Napadené usnesení nepovažuje za nepřezkoumatelné (v mezích kritérií ustavených závěry obsaženými již v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2543/2011, uveřejněném pod číslem 100/2013 Sb. rozh. obč.).
>
> [2] Právo insolvenčního správce být slyšen“ by mělo být realizováno v těch případech, kdy dosavadní obsah spisu neskýtá dostatečný podklad pro posouzení „existence“ nebo „důležitosti“ důvodu odvolání anebo v těch případech, v nichž insolvenční správce neposkytl dosud žádné vysvětlení nebo vyjádření k důvodu, pro který má být z funkce odvolán.
>
> [3] Důvod přistoupit ke slyšení insolvenčního správce není (nebude) dán (coby výjimka z práva být slyšen) také tehdy, je-li spor o „existenci“ nebo „důležitost“ důvodu odvolání z funkce dostatečně osvětlen předloženými vyjádřeními zúčastněných stran (zejména vyjádřením insolvenčního správce samotného) a listinami založenými do spisu, takže vlastní „slyšení“ insolvenčního správce by již nemohlo přinést žádné nové podněty pro rozhodnutí podle § 31

insolvenčního zákona (srov. opět usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 49/2014).

II.
Dovolání a vyjádření k němu

12. Proti usnesení odvolacího soudu podala veřejná obchodní společnost A dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu ustanovení § 237 o. s. ř. argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, konkrétně od závěrů formulovaných v usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 67/2019. Dovolatel namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř.) a požaduje, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

13. V mezích uplatněného dovolacího důvodu dovolatel odvolacímu soudu vytýká, že při aplikaci závěrů posledně označeného usnesení nevzal v potaz, zda mu zůstala zachována odborná způsobilost k dalšímu výkonu funkce. V návaznosti na argumentaci onoho usnesení Nejvyššího soudu pak zdůrazňuje, že odvolací soud takto pominul kritérium, jež má Nejvyšší soud za hlavní a zabýval se jen kritériem podpůrným; pouhou úvahu o tom, v jaké fázi se nachází insolvenční řízení (bez zkoumání odborné způsobilosti k dalšímu výkonu funkce) pak má v intencích judikatury Nejvyššího soudu za nedostatečnou pro odvolání z funkce. Dovolatel poukazuje i na to, že jiná (v odvolání označená) usnesení Vrchního soudu v Praze i Vrchního soudu v Olomouci řešila obdobné případy tak, že z funkce nebyl odvolán.

III.
Přípustnost dovolání

14. Dovolání, které nesměřuje proti žádnému z usnesení vypočtených v § 238a o. s. ř., je přípustné podle § 237 o. s. ř., když pro daný případ neplatí žádné z omezení přípustnosti dovolání vypočtených v § 238 o. s. ř. a v posouzení dovoláním předestřené právní otázky jde zčásti o věc dovolacím soudem neřešenou a zčásti je napadené rozhodnutí v rozporu s dále označenou judikaturou Nejvyššího soudu

IV.
Důvodnost dovolání

15. Nejvyšší soud se – v hranicích právních otázek vymezených dovoláním – zabýval především tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

16. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

17. Pro další úvahy Nejvyššího soudu jsou rozhodná následující ustanovení insolvenčního zákona a zákona o insolvenčních správcích:

§ 1 (insolvenčního zákona)
Předmět úpravy

Tento zákon upravuje

a/ řešení úpadku a hrozícího úpadku dlužníka soudním řízením některým ze stanovených způsobů tak, aby došlo k uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužníkovým úpadkem nebo hrozícím úpadkem a k co nejvyššímu a zásadně poměrnému

uspokojení dlužníkových věřitelů,

b/ oddlužení dlužníka.

§ 5 (insolvenčního zákona)
Zásady insolvenčního řízení

Insolvenční řízení spočívá zejména na těchto zásadách:

a/ insolvenční řízení musí být vedeno tak, aby žádný z účastníků nebyl nespravedlivě poškozen nebo nedovoleně zvýhodněn a aby se dosáhlo rychlého, hospodárného a co nejvyššího uspokojení věřitelů;

b/ věřitelé, kteří mají podle tohoto zákona zásadně stejné nebo obdobné postavení, mají v insolvenčním řízení rovné možnosti;

c/ nestanoví-li tento zákon jinak, nelze práva věřitele nabytá v dobré víře před zahájením insolvenčního řízení omezit rozhodnutím insolvenčního soudu ani postupem insolvenčního správce;

d/ věřitelé jsou povinni zdržet se jednání, směřujícího k uspokojení jejich pohledávek mimo insolvenční řízení, ledaže to dovoluje zákon.

§ 31 (insolvenčního zákona)
Odvolání insolvenčního správce

(1) Z důležitých důvodů, které nemají původ v porušení povinností insolvenčního správce, může insolvenční soud na návrh insolvenčního správce nebo věřitelského orgánu anebo i bez tohoto návrhu odvolat insolvenčního správce z funkce. Učiní tak zpravidla po slyšení insolvenčního správce; o podaném návrhu rozhodne neprodleně.

(2) Insolvenčního správce ustanoveného postupem podle § 29 odst. 1 až 3 insolvenční soud odvolá z funkce i tehdy, požádá-li o to do 3 dnů poté, co se o svém ustanovení dozvěděl; to neplatí, jestliže insolvenční správce se svým ustanovením předem souhlasil.

(3) Insolvenčního správce, kterému zaniklo ze zákona právo vykonávat činnost insolvenčního správce nebo mu bylo právo pozastaveno podle zákona o insolvenčních správcích, může insolvenční soud na návrh insolvenčního správce, věřitelského orgánu nebo dlužníka anebo i bez tohoto návrhu odvolat z funkce. Pokud to okolnosti dovolují, učiní tak po slyšení insolvenčního správce; o podaném návrhu rozhodne neprodleně.

(4) Insolvenčního správce, kterému bylo zrušeno povolení nebo kterému zaniklo jeho právo dočasně nebo příležitostně vykonávat činnost insolvenčního správce na základě rozhodnutí ministerstva podle zákona o insolvenčních správcích, insolvenční soud odvolá z funkce. Insolvenčního správce ustanoveného postupem podle § 25 odst. 3 insolvenční soud odvolá z funkce i tehdy, bylo-li mu zrušeno zvláštní povolení nebo zaniklo-li jeho právo dočasně nebo příležitostně vykonávat činnost insolvenčního správce dlužníka podle § 3 odst. 2 zákona o insolvenčních správcích na základě rozhodnutí ministerstva podle zákona o insolvenčních správcích. Vyjde-li dodatečně najevo, že dlužník je osobou podle § 3 odst. 2 zákona o insolvenčních správcích a insolvenční správce nebyl ustanoven postupem podle § 25 odst. 3, vyrozumí o tom insolvenční správce neprodleně insolvenční soud, který ho odvolá.

(5) Odvolá-li insolvenční soud insolvenčního správce z funkce, ustanoví současně nového

insolvenčního správce. Odvolání proti tomuto rozhodnutí je přípustné; proti výroku o ustanovení nového insolvenčního správce se však lze samostatně odvolat jen z důvodů uvedených v § 26.

(...)

Zánik práva vykonávat činnost insolvenčního správce

§ 12 (zákona o insolvenčních správcích)

(1) Právo vykonávat činnost insolvenčního správce insolvenčnímu správci zaniká

a/ smrtí insolvenčního správce,

b/ byl-li prohlášen za mrtvého, a to ke dni právní moci rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého,

c/ byl-li zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo jehož způsobilost k právním úkonům byla omezena, a to ke dni právní moci rozhodnutí soudu, kterým byl způsobilosti k právním úkonům zbaven nebo kterým byla jeho způsobilost k právním úkonům omezena,

d/ dnem zrušení veřejné obchodní společnosti nebo zahraniční obchodní společnosti,

e/ podal-li ministerstvu písemné oznámení o ukončení činnosti insolvenčního správce, a to k poslednímu dni kalendářního měsíce následujícího po měsíci, ve kterém byla doručena,

f/ jde-li o veřejnou obchodní společnost nebo zahraniční obchodní společnost, dnem, ke kterému zaniklo právo vykonávat činnost insolvenčního správce jejímu ohlášenému společníku, nebo dnem, ke kterému ohlášený společník přestal být společníkem veřejné obchodní společnosti nebo zahraniční obchodní společnosti.

(2) Právo vykonávat činnost insolvenčního správce podle § 3 odst. 1 zaniká insolvenčnímu správci také uplynutím 5 let ode dne nabytí právní moci povolení vykonávat činnost insolvenčního správce, nebyla-li platnost povolení prodloužena postupem podle § 6 odst. 5.

(3) Právo vykonávat činnost insolvenčního správce dlužníka podle § 3 odst. 2 zaniká insolvenčnímu správci také uplynutím 5 let ode dne nabytí právní moci zvláštního povolení vykonávat činnost insolvenčního správce, nebyla-li platnost zvláštního povolení prodloužena postupem podle § 6 odst. 6.

Ve výše uvedené podobě, pro věc rozhodné, platila citovaná ustanovení od zahájení insolvenčního řízení na majetek dlužnice (26. 9. 2019) a později nedoznala změn.

18. Ve shora ustaveném právním rámci činí Nejvyšší soud k dovoláním otevřené právní otázce následující závěry:

19. K zániku oprávnění vykonávat činnost insolvenčního správce osobě ustanovené rozhodnutím insolvenčního soudu insolvenčním správcem konkrétního dlužníka se Nejvyšší soud dílčím způsobem vyjádřil (k výkladu § 40 odst. 2 zákona o insolvenčních správcích) v rozsudku ze dne 27. 2. 2014, sp. zn. 29 Cdo 677/2011, uveřejněném pod číslem 60/2014 Sb. rozh. obč. V něm uzavřel, že jen tím (zánikem oprávnění) nepozbývá rozhodnutí insolvenčního soudu o ustanovení takové osoby do funkce insolvenčního správce účinnosti a tato osoba nadále zůstává insolvenčním správcem konkrétního

dlužníka. To ostatně s účinností od 1. 8. 2013, kdy se stala součástí insolvenčního zákona [v důsledku novely provedené zákonem č. 185/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů] potvrzují i výše citovaná ustanovení § 31 odst. 3 a 4 insolvenčního zákona.

20. Ustanovení § 31 insolvenčního zákona patří k právním normám s relativně neurčitou hypotézou, to jest k právním normám, jejichž hypotéza není ustanovena přímo právním předpisem a které tak přenechávají soudu, aby podle svého uvážení v každém jednotlivém případě vymezil sám hypotézu právní normy ze širokého, předem neomezeného okruhu okolností. Srov. v této souvislosti zejména závěry, jež Nejvyšší soud formuloval již v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2014, sen. zn. 29 NSČR 107/2013, uveřejněném pod číslem 114/2014 Sb. rozh. obč., a k nimž se posléze přihlásil např. v usnesení ze dne 31. 8. 2015, sen. zn. 29 NSČR 110/2014, 29 NSČR 80/2015, uveřejněném pod číslem 47/2016 Sb. rozh. obč.

21. Z ustanovení § 31 odst. 3 insolvenčního zákona plyne pouze možnost (nikoli povinnost) insolvenčního soudu odvolat z funkce insolvenčního správce, jemuž právo vykonávat činnost insolvenčního správce zaniklo ze zákona. Ve výkonu funkce insolvenčního správce dlužníka tak může – a pokud tomu nebrání důležité důvody, bude – pokračovat subjekt, který již není zapsán v seznamu insolvenčních správců a který, je-li veřejnou obchodní společností, z povahy věci nemůže disponovat v tomto seznamu zapsaným „ohlášeným společníkem“ (R 135/2018).

22. V ustanovení § 31 odst. 3 insolvenčního zákona nebo na jiném místě insolvenčního zákona (nebo i zákona o insolvenčních správcích) však nejsou vymezena žádná kritéria (vodítka) pro aplikaci zkoumaného pravidla insolvenčním soudem (pro určení, kdy zákonný zánik práva vykonávat činnost insolvenčního správce k odvolání z funkce vést má). Má-li být uvedené pravidlo vykládáno ústavně konformním způsobem, pak ovšem musí být interpretováno způsobem, jenž vyloučí libovůli insolvenčního soudu při rozhodování, zda insolvenčního správce v takovém případě odvolá. Při absenci jiných pravidel tak korektivem pro rozhodnutí insolvenčního soudu o tom, zda insolvenčního správce v případě uvedeném v § 31 odst. 3 insolvenčního zákona odvolá z funkce, má (musí) být především úvaha, zda takový postup naplňuje účel insolvenčního zákona (usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 67/2019).

23. Účel insolvenčního zákona je vymezen (při absenci výslovné úpravy) zejména předmětem úpravy, jímž je řešení úpadku a hrozícího úpadku dlužníka soudním řízením některým ze stanovených způsobů tak, aby došlo k uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužníkovým úpadkem nebo hrozícím úpadkem a k co nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení dlužníkových věřitelů (§ 1 písm. a/ insolvenčního zákona) a oddlužení dlužníka (§ 1 písm. b/ insolvenčního zákona). Při posouzení účelu insolvenčního zákona je dále nutné respektovat zásady vyjádřené v ustanovení § 5 insolvenčního zákona. Srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2013, sen. zn. 29 NSČR 14/2012, uveřejněné pod číslem 76/2013 Sb. rozh. obč. K účelu insolvenčního řízení srov. dále i důvody nálezu Ústavního soudu ze dne 1. 7. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 14/10, ve věci návrhu na zrušení některých ustanovení zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), ve znění pozdějších předpisů, uveřejněného pod číslem 241/2010 Sb. (srov. zejména odstavec 52. nálezu); nález je dostupný i na webových stránkách Ústavního soudu.

24. V usnesení sen. zn. 29 NSČR 67/2019 k tomu Nejvyšší soud dodal, že pro rozhodnutí insolvenčního soudu o tom, zda v případě uvedeném v § 31 odst. 3 insolvenčního zákona odvolá insolvenčního správce z funkce proto, že mu (uplynutím času) zaniklo (jen) právo vykonávat činnost insolvenčního správce dlužníka podle § 3 odst. 2 zákona o insolvenčních správcích, tak nelze pominout ani zásadu rychlosti a hospodárnosti insolvenčního řízení vyjádřenou v § 5 písm. a/

insolvenčního zákona. Tamtéž uvedl, že bez významu není ani skutečnost, v jakém stadiu se insolvenční řízení nachází, tedy zda je účelné s ohledem na předpokládanou „zbývající“ činnost insolvenčního správce do skončení insolvenčního řízení (poměřováno počtem a náročností úkonů) odvolat stávajícího insolvenčního správce z funkce, aniž by byl ohrožen požadavek rychlého, hospodárného a co nejvyššího uspokojení věřitelů. Takové posouzení zahrnuje i zkoumání, zda stav insolvenčního řízení v době, kdy insolvenční soud o odvolání z funkce rozhoduje (má rozhodovat), stále vyžaduje (k dosažení jeho účelu), aby majetkovou podstatu dlužníka spravoval insolvenční správce se zvláštním povolením.

25. Pro účely posouzení, zda zákonný zánik práva vykonávat činnost insolvenčního správce má být důvodem pro odvolání insolvenčního správce z funkce, je nutné vnímat i zvláštnosti postavení insolvenčního správce, jímž je fyzická osoba na straně jedné a insolvenčního správce, jímž je právnická osoba (veřejná obchodní společnost) na straně druhé. V této souvislosti je podstatné, zda důvod, pro který došlo k zániku práva vykonávat činnost insolvenčního správce, má (může mít) vliv na další (s odbornou péčí plynoucí z odborné způsobilosti prováděný) výkon funkce insolvenčního správce.

26. Půjde-li o případ uvedený v § 12 odst. 1 písm. d/ zákona o insolvenčních správcích (dojde-li k zániku práva veřejné obchodní společnosti vykonávat činnost insolvenčního správce dnem zrušení veřejné obchodní společnosti), pak zřejmě nebude žádné překážky pro další činnost veřejné obchodní společnosti jako insolvenčního správce konkrétního dlužníka, zůstala-li zachována odborná způsobilost garantovaná ohlášeným společníkem nebo ohlášenými společníky veřejné obchodní společnosti. Bez zřetele k tomu, že již technicky nepůjde o „ohlášené společníky“, je podstatné, že zde stále jsou společníci, jejichž odbornost byla podkladem pro udělení práva vykonávat činnosti insolvenčního správce (R 135/2018).

27. Oproti tomu tam, kde právo veřejné obchodní společnosti vykonávat činnost insolvenčního správce zaniklo tím, že jediný ohlášený společník veřejné obchodní společnosti přestal být společníkem veřejné obchodní společnosti (§ 12 odst. 1 písm. f/ zákona o insolvenčních správcích) se ztráta „garanta“ odborné způsobilosti výkonu funkce insolvenčního správce veřejnou obchodní společností typově projeví právě tím, že dojde k jejímu odvolání z funkce postupem dle § 31 insolvenčního zákona (R 135/2018).

28. S dovolatelem lze souhlasit v tom, že odvolací soud výše citované (ustálené) judikatorní závěry Nejvyššího soudu neuplatnil v dané věci správně.

29. Ustanovení § 12 odst. 1 písm. e/ zákona o insolvenčních správcích váže zánik práva vykonávat činnost insolvenčního správce na písemné oznámení o ukončení činnosti insolvenčního správce [a to k poslednímu dni kalendářního měsíce následujícího po měsíci, ve kterém insolvenční správce (zde veřejná obchodní společnost) doručil takové oznámení Ministerstvu spravedlnosti]. Obdobně jako v případě uvedeném v § 12 písm. d/ zákona o insolvenčních správcích (rozebíraném v R 135/2018) toto písemné oznámení samo o sobě nevede ke ztrátě odborné způsobilosti takového insolvenčního správce. Zůstala-li zachována odborná způsobilost garantovaná ohlášeným společníkem nebo ohlášenými společníky veřejné obchodní společnosti (což je i závěr odvolacího soudu pro poměry veřejné obchodní společnosti A v této věci; srov. odstavec 7. výše), pak bez zřetele k tomu, že již technicky nepůjde o „ohlášené společníky“, je podstatné, že zde stále jsou společníci, jejichž odbornost byla podkladem pro udělení práva vykonávat činnosti insolvenčního správce (R 135/2018).

30. Odvolací soud poté, co dospěl k závěru, že důvod odvolat veřejnou obchodní společnost A z funkce insolvenčního správce dlužnice, nespočívá ve ztrátě její odborné způsobilosti k výkonu funkce, dovodil, že schválené oddlužení dlužnice by mělo trvat ještě téměř 1,5 roku, načež shledal usnesení insolvenčního soudu správným, uváděje, že za těchto okolností nelze usuzovat na to, že by

odvolání insolvenčního správce (jehož oprávnění k výkonu funkce již zaniklo) bylo v rozporu s účelem insolvenčního zákona (neohrozí požadavek rychlého, hospodárného a co nejvyššího uspokojení věřitelů). Takový přístup je nicméně metodologicky nesprávný, jelikož odvolací soud tímto způsobem neformuloval žádný důvod, pro který by měl být odvolán z funkce insolvenční správce, jemuž právo vykonávat činnost insolvenčního správce zaniklo podle § 12 odst. 1 písm. e/ zákona o insolvenčních správcích a jehož odborná způsobilost k dalšímu výkonu funkce v insolvenčním řízení, v němž byl do funkce dříve ustanoven, zůstala zachována. S přihlédnutím k základní zásadě insolvenčního řízení formulované v § 5 písm. a/ insolvenčního zákona nenalezl důvod, který by odvolání bránil.

31. Jinak řečeno (v intencích závěrů plynoucích z R 135/2018 i z usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 67/2019), podle ustanovení § 31 odst. 3 insolvenčního zákona odvolá insolvenční soud insolvenčního správce z funkce jen tehdy, dospěje-li v návaznosti na důvod, pro který došlo k zániku práva vykonávat činnost insolvenčního správce, se zřetelem ke konkrétním poměrům insolvenčního správce k závěru, že zde jsou (nebo při pravidelném chodu věcí mohou být) překážky, které insolvenčnímu správci se zaniklou činností brání (nebo mohou bránit) v řádném dokončení výkonu funkce v daném insolvenčním řízení. Skutečnost, že právo vykonávat činnost insolvenčnímu správci ze zákona zaniklo, není důvodem pro jeho odvolání z funkce podle § 31 odst. 3 insolvenčního zákona bez dalšího; proto také nelze takové odvolání odůvodnit negativně (tedy tím, že odvolání z funkce „nic nebrání“, nebo že odvolání z funkce „není v rozporu se základními zásadami insolvenčního řízení“).

32. V této souvislosti nelze pominout ani to, že ve věci sen. zn. 29 NSČR 67/2019 [jež se primárně netýkala zániku práva vykonávat činnost insolvenčního správce ve smyslu § 31 odst. 3 insolvenčního zákona, nýbrž zániku zvláštního povolení (uplynutím času) k výkonu funkce insolvenčního správce podle § 3 odst. 2 zákona o insolvenčních správcích] mělo zkoumání, v jakém stadiu se insolvenční řízení nachází, zvláštní význam pro odpověď na otázku zachování „odbornosti“ insolvenčního správce, tedy pro účely posouzení, zda insolvenční řízení se již nenachází ve fázi, ve které důvody, pro které měl mít (musel mít) insolvenční správce zvláštní povolení v době svého ustanovení do funkce (srov. i § 25 odst. 3 insolvenčního zákona), ke dni, kdy o zvláštní povolení přišel, pominuly (již netrvaly).

33. S dovolatelem lze souhlasit v tom, že zkoumání, zda důvod, pro který došlo k zániku práva vykonávat činnost insolvenčního správce, má (může mít) vliv na další (s odbornou péčí plynoucí z odborné způsobilosti prováděný) výkon funkce insolvenčního správce, je při rozhodování o odvolání z funkce dle § 31 odst. 3 insolvenčního zákona kritériem hlavním, kdežto časové souvislosti (předpokládaná délka pokračování insolvenčního řízení, fáze, ve které se insolvenční řízení v době rozhodování o odvolání z funkce nachází) kritériem podpůrným (vedlejším). Delší doba dokončení insolvenčního řízení předpokládaná v době od zániku práva vykonávat činnost insolvenčního správce sama o sobě důvodem toho, aby insolvenční správce se zaniklým oprávněním byl odvolán z funkce, není (taková okolnost nemá žádnou vypovídací schopnost co do způsobilosti insolvenčního správce dokončit řádně výkon funkce v daném insolvenčním řízení).

34. Právní posouzení věci odvolacím soudem tedy správné není.

35. V situaci, kdy odvolací soud rozhodl nesprávně a kdy dosavadní výsledky řízení ukazují, že je možné o věci rozhodnout, Nejvyšší soud, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), změnil napadené rozhodnutí v tom duchu, že veřejná obchodní společnost A se neodvolává z funkce insolvenčního správce dlužnice.

36. Pro dovolací řízení v této věci bylo rozhodné aktuální znění občanského soudního řádu.